

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXII, broj 47

22. studenoga 2012.

cijena 200 Ft

**Slobodu hrvatskih
vitezova, generala
Mladena Markača i
Ante Gotovine,
pozdravila slavljem
razdragana Hrvatska**

Komentar

Postavljeni temelji, koji se moraju nadograđivati

Obilježavanje svake obljetnice, i u životu pojedinca i u društvenom, kulturnom životu zajednice, povod je za slavlje, ali u najmanju ruku za prisjećanje, priznanje, odavanje počasti, pa i nagrađivanje.

Jedna od najznačajnijih obljetnica u životu hrvatske zajednice u Mađarskoj jest utemeljenje prve samostalne hrvatske krovne udruge, Saveza Hrvata u Mađarskoj, u studenom 1990. godine. U spomen na taj događaj, a u suorganizaciji Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj, već desetak godina priređuje se državni Dan Hrvata, i to uz misno slavlje, prigodni kulturni program i dodjelu godišnjih odličja.

Već po tradiciji, čelnici spomenutih krovnih tijela Hrvata u Mađarskoj osvrću se na rad i postignuća u proteklom razdoblju, ali i na buduće planove.

Bez toga da se upustim u ocjenu proteklog razdoblja, što prepuštam našim čelnicima, istaknuo bih samo dva događaja koji imaju, ili bi mogli, morali imati odlučujuću ulogu za budućnost Hrvata u Mađarskoj.

Na redovitom Kongresu Saveza Hrvata u Mađarskoj, održanom 19. svibnja ove godine, odlučeno je da će Savez i dalje ostati ponajprije udruga s pojedinačnim članstvom, te će zadržati političku ulogu. Među najvažnijim promjenama spomenimo odredbe o statusu neprofitne udruge, koja je uvjet za postavljanje kandidata na izborima za narodnosne samouprave, zatim – radi uspješnijeg djelovanja – sužavanje dosadašnjih dvaju upravljačkih tijela samo na operativnije Predsjedništvo, bez Zemaljskog odbora, uvođenje ustanove zamjenika predsjednika, nadalje sazivanje godišnje skupštine na koju će se ubuduće pozivati svi članovi, a uz to zadržati šest zemljopisnih regija u kojima će Savez i dalje djelovati. Nakon višegodišnjih natezanja oko članarine, koncepcije i statuta udruge, time je konačno određen put kojim Savez treba krenuti u idućem razdoblju. Međutim Savez je prihvatio samo temelje za buduće djelovanje, koji se moraju učvrstiti, zatim nadograđivati, obogaćivati i uljepšavati.

S druge strane, nakon Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu (2000. godine), od 1. srpnja ove godine Hrvatska državna samouprava preuzela je na održavanje Hrvatsku školu Miroslava Krleža u Pečuhu, uključujući vrtić, osnovnu školu, gimnaziju i učenički dom. Tako je novom povijesnom odlukom za budućnost Hrvata u Mađarskoj, koja ponajviše ovisi o unapređenju odgojno-obrazovnog rada, pridonijela proširenju i razvijanju postojeće kulturne autonomije. No nije u pitanju samo količina, nego i kakvoća odgoja, nastave, koji se neprestano mora poboljšavati.

Napravljen je opet znatan korak, ali se pri tome iznova nameće pitanje, koliko smo sposobni izvesti svoje kratkoročne i dugoročne interese, odrediti svoje ciljeve, prioritete, i moći ih ostvarivati, ostvariti. Naime to je pitanje biti ili ne biti za Hrvate u Mađarskoj. Samo s jasno zacrtanim ciljevima, ponuđenim rješenjima i odgovorima na izazove današnjice, važnima za budućnost može biti postignut pomak u životu hrvatske zajednice u Mađarskoj, i njezin opstanak.

S. B.

„Glasnikov tjedan“

Iza nas je tjedan koji je još jednom pokazao i učvrstio hrvatski ponos i dostojanstvo te podigao samopouzdanje onima koji su posustali posljednjih desetak godina pred ožiljcima kojima se od nemila i netruga sramotilo ono što je najsvetije hrvatskom čovjeku, a to je oslobodilački Domovinski rat. Nisu Hrvati od 1991. do 1998. godine napadali tuđe, nego su morali braniti svoje i svoje gole živote. Znali smo svih tih godina kako su hrvatski generali nevini, časni vojnici i ljudi, oni su za nas bili i ostali junaci, ali malo tko je od nas vjerovao kako će generali Gotovina i Markač nakon prvostupanjske presude

Domovinskog rata. Heroj, a ne zločinac, od prvoga su dana i prvih optužaba vikali generalovi suborci, i onda kada ga je država izručila i kada nije bilo poželjno nositi majicu s njegovim likom. Gotovina kao i Vukovar, kako bi rekao Siniša

Glavašević, to smo mi. Stoga je i razumljiva radost koja je zahvatila hrvatski narod 16. studenoga, nakon što je sudac Haškoga suda pročitao oslobađajuću presudu po svim točkama optužnice generalima Gotovini i Markaču. „Oluja“ nije bila zločinački pothvat, zna to dobro hrvatski narod.

„Oluja“ nije bila zločinački pothvat, zna to dobro hrvatski narod. Sada to zna i cijeli svijet, pa i oni koji to nisu željeli znati.

Sada to zna i cijeli svijet, pa i oni koji to nisu željeli znati. Rat pripada povijesti, okrenimo se svi budućnosti, poruka je jednoga od hrvatskih generala Ante Gotovine.

Budućnosti, hrvatskoj budućnosti u kojoj ćemo svi mi s ponosom kazivati kako je i na koji način rođena samostalna, moderna hrvatska država, nakon stoljeća lutanja. Budućnosti u kojoj će i Hrvati u Mađarskoj više nego do sada govoriti na tribinama i okupljanjima o Domovinskom ratu i hrvatskim generalima, o borbi hrvatskoga naroda za slobodu, javno i s ponosom. Tako je već 21. studenoga, u srijedu, u 18.30 u koljnofskome domu kulture održano predavanje Ivana Kozlice, bivšeg savjetnika ministra obrane u Republici Hrvatskoj: Domovinski rat u Hrvatskoj 1990–1998.

Budućnosti, hrvatskoj budućnosti u kojoj ćemo svi mi s ponosom kazivati kako je i na koji način rođena samostalna, moderna hrvatska država, nakon stoljeća lutanja. Budućnosti u kojoj će i Hrvati u Mađarskoj više nego do sada govoriti na tribinama i okupljanjima o Domovinskom ratu i hrvatskim generalima, o borbi hrvatskoga naroda za slobodu, javno i s ponosom. Tako je već 21. studenoga, u srijedu, u 18.30 u koljnofskome domu kulture održano predavanje Ivana Kozlice, bivšeg savjetnika ministra obrane u Republici Hrvatskoj: Domovinski rat u Hrvatskoj 1990–1998.

Branka Pavić Blažetin

Naš vjerni čitatelj Zoran Bošković poslao nam je sliku sa splitske Rive u iščekivanju izricanja presude

BUDIMPEŠTA

Pravobranitelj temeljnih prava potaknuo državno podupiranje jezičnih ispita iz narodnosnih jezika

Osiguravanje izobrazbe pedagoga koja udovoljava potrebama javnog obrazovanja narodnosti državna je zadaća. Istovremeno na više jezičnih područja nedostaje izobrazba domaćih narodnosnih pedagoga odnosno ona je manjkava – utvrdio je uz ostalo pravobranitelj temeljnih prava na temelju ispitivanja provedenog na prijedlog zamjenika pravobranitelja odgovornog za narodnosna prava. Máté Szabó među ostalima predlaže državno podupiranje jezičnih ispita iz narodnosnih jezika – stoji uz ostalo u nedavno objavljenom priopćenju za javnost.

S obzirom na manjkavosti podmlatka pedagoga u javnom obrazovanju narodnosti, doneseni su oni propisi prema kojima u obavljanju zadaća narodnosnoga javnog obrazovanja mogu sudjelovati i pedagozi s priznatom svjedodžbom jezičnog ispita srednjeg stupnja, a oni s položenim ispitom visokoga stupnja u određenom krugu imaju pravo i na podučavanje narodnosnog jezika.

Državna je obveza osigurati narodnosna

jezična prava. Prema pravobraniteljevu iskustvu, u tome krugu samo je privremena, ograničena pomoć da država podupire zapošljavanje gostujućih nastavnika iz matičnih odnosno jezičnih država narodnosti. Zbog toga bi, i s obzirom na manjkavosti izobrazbe narodnosnih pedagoga, bilo potrebno da se osigura mogućnost domaćih, državno priznatih i bez ograničenja akreditiranih jezičnih ispita iz bugarskog, poljskog, armenskog, rusinskog i ukrajinskog jezika, odnosno da se podupiru jezični ispiti i drugih narodnosnih jezika. U svom izvješću pravobranitelj uz ostalo predlaže da država uspostavi zainteresiranost neovisnih središta za jezične ispite: da država preuzme troškove akreditacije jezičnih ispita spomenutih jezika koji trenutno ne postoje, odnosno da financira i jezične ispite drugih narodnosnih jezika.

Cjelovito izvješće pravobranitelja temeljnih prava dostupno je na <http://www.ajbh.hu/allam/jelentes/201203924.rtf>.

Pripremio: S. B.

Zasjedalo Predsjedništvo Udruge Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice

U prostorijama Ureda Hrvatske državne samouprave 24. listopada održan je sastanak Predsjedništva Udruge Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice. Na sjednici su nazočili predsjednica Eva Ispanović, dopredsjednik Edmund Bende, te članovi Katinka Agić Farkaš i Kristina Goher. Stipan Đurić zbog inih obveza nije mogao sudjelovati na sjednici. Nakon jednoglasnog prihvatanja predložene dnevnoga reda: Informacije u vezi s registracijom Udruge, Modifikacija Statuta Udruge, Jesenski programi Udruge, predsjednica Ispanović u kratkim crtama informirala je nazočne o sjednici Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj 19. kolovoza u Petrovome Selu, potom o trenutnoj fazi registracije Udruge. Članovi Predsjedništva trebali su potpisati još jednu izjavu, koju će bivša

predsjednica Udruge Jelica Pašić Drajkó dostaviti nadležnom sudu. Unatoč tomu da je nakon izbora novoga vodstva Udruge Predsjedništvo zasjedalo i dokumentacija je dostavljena nadležnima, glede registracije nije se koraknulo naprijed. Nazočni su jednoglasno prihvatili da će početkom iduće godine sazvati sjednicu Skupštine Udruge i predložiti izmijenjeni Statut. Do tada će za izmjene i dopune zatražiti pomoć stručnjaka. Također je jednoglasno prihvaćeno da zbog kratkoće vremena Udruge neće organizirati samostalnu priredbu, nego na teret iznosa od uplate članarine regije SHM-u sufinancirat će manifestacije „Tjedan hrvatske kulture“ u budimpeštanskoj Hrvatskoj školi i Croatici, po sto tisuća forinti.

- hg -

KALAIČA – Hrvatska samouprava grada Kalače poziva pripadnike hrvatske zajednice odnosno svoje birače na godišnju javnu tribinu 28. studenoga 2012. godine u 18 sati u dvorani broj 28 mjesnoga Načelničkog ureda (Trg kralja Svetog Stjepana 35). Izvješće o radu podnose predsjednik Bariša Dudaš i zastupnici Hrvatske samouprave.

KEČKEMET – Hrvatska samouprava grada Kečkemeta 1. prosinca 2012. godine, s početkom u 18 sati priređuje već tradicionalnu Hrvatsku večer, koja će se upriličiti u gostionici reformatskog učeničkog doma (Kecskemét, Piaristák tere 3). U prigodnome kulturnom programu nastupa KUD „Gara“, a u nastavku večeri goste će zabavljati TS „Bačka“ iz Gare.

Raspisan natječaj za djelovanje civilnih udruga u 2013. godini

Objavljen je natječaj Nacionalnog fonda za suradnju za djelovanje civilnih udruga u 2013. godini, poradi jačanja civilne društvene sfere i za pomoć pri društvenoj ulozi civilnih udruga. Istovremeno javni su rezultati stručnih natječaja 2012. godine, gdje je raspodijeljen iznos od 854 milijuna forinti za provedbu stručnih programa civilnih organizacija.

Rok je dostave natječaja za djelatnost u 2013. godini 11. prosinca 2012. godine, pojedine civilne organizacije mogu dobiti potporu od 250 tisuća do 4 milijuna forinti. Pojednostavljen je natjecateljski postupak jer nije potrebno dostaviti novu registracijsku izjavu jer je već poslano izvješće knjigovodstva za 2011. godinu.

Savjeti Fonda donijeli su odluku o stručnim natječajima 2012. godine, na kojem 652 civilne organizacije dobiju više od 854 milijuna forinti. Ugovor s Nacionalnim fondom za suradnju bit će dostavljen organizacijama idućega tjedna, te će se tijekom mjeseca dostaviti i dobiveni iznosi. Podrobnije su informacije dostupne na stranici www.civil.kormany.hu. Pomoć pri sastavljanju natječaja u svakoj županiji pružaju Civilna informativna središta. Mađarski je parlament lani u prosincu prihvatio novi zakon o civilima, a za stručnu pomoć i pomoć pri djelovanju osnovan je Nacionalni fond za suradnju. Time je u civilnoj sferi utemeljen pregledniji i djelotvorniji sustav. Jedinstven, od dosadašnjih sustava znatno jednostavniji natjecateljski postupak i jamstva za izvore Fonda također su u službi za postojano i skladno djelovanje organizacija.

(Državno tajništvo za vjerske, narodnosne i civilne društvene veze pri Ministarstvu ljudskih resursa)

KOLJNOF – U mjesnom Domu kulture će se održati 8. decembra, u subotu, od 19 uri otvorena generalna sjednica Hrvatskoga štamparskoga društva iz Željezna. HŠtD je izdavač Hrvatskih novina, gradišćanskohrvatskoga tajeđnika i drugih publikacijov na hrvatskom jeziku. Iz ovih izdanj će se toga večera, početo od 19.30 uri, prezentirati Zbornik književnika i dušobrižnika Augustina Blazovića, čiji je urednik Mirko Berlaković. Zatim će se predstaviti i Gradišće Kalendar 2013., kojega jur od 2009. ljeta uređuje Koljnofka Ingrid Klemenšić. Dvoja izdanja spomenutoga Društva će publikli predstaviti Mirko Berlaković.

VUKOVAR/ŠKABRNJA – Prije 21 godinu, 18. studenoga, pao je Grad heroj Vukovar; Siniša Glavašević napisao je prekrasnu crticu Priča o gradu. „Jer, tko će ostati ako se svi odreknu sebe i pobjegnemo u svoj strah? Kome ostaviti grad? Tko će mi ga čuvati dok mene ne bude, dok se budem tražio po smetlištima ljudskih duša, dok budem onako sam bez sebe glavinjao, ranjiv i umoran, u vrućici, dok moje oči budu rasle pred osobnim porazom?“ Bitka za Vukovar počela je 25. kolovoza, a završila 18. studenoga 1991. godine. Do sloma obrane grada poginule su 1.624 osobe, a ranjeno ih je više od 2.500. U srpske koncentracijske logore odvedeno je oko pet tisuća zarobljenih branitelja i civila, a iz grada je prognano oko 22 tisuće Hrvata i ostalih nesrba. Na popisu zatočenih i nestalih osoba u Domovinskom ratu iz Vukovarsko-srijemske županije još je 436 hrvatskih branitelja i civila od kojih se većini svaki trag gubi upravo u Vukovaru 1991. godine. Prije 21 godinu, 18. studenoga srpske paravojne postrojbe, potpomognute tenkovima, topništvom i zrakoplovima, u rano jutro krenule su prema Škabrnji. Ondje je izvršen strašan pokolj. Nakon topničkog napada postrojbe JNA i srpske paravojne postrojbe ušle su u selo uništavajući kuće, gospodarske objekte, crkvu. Žene, djeca i starci ubijani su dok su izlazili iz skloništa. Prvi dan srpske okupacije ubijena su 43 škabrnjska civila i 15 branitelja.

Mramor u Škabrnji, postavljen u spomen na 27 hrvatskih branitelja i civila pogubljenih 1991–1992. u velikosrpskoj agresiji na Republiku Hrvatsku

Foto: Tiho

Zajedničko zasjedanje predsjedništva SHM-a i DGHU-a u Sambotelu

Za petrovskom sjednicom po drugi put u Gradišću

U prostoriji Hrvatske samouprave Željezne županije u Sambotelu su se 26. oktobra, u petak, po dogovoru na petrovskom susretu, na skupnoj sjednici našli člani predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj ter skoro svi zastupnici predsjedništva Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj. Tako su se pri okruglom stolu okupili predsjednik SHM-a Joso Ostrogonac, dopredsjednik Arnold Barić, predsjednik Nadzornoga odbora Mijo Štandovar, zastupnik Baranje Ivan Gugan, Podravine Jozo Solga, Gradišća Edita Horvat-Pauković, Budimpešte Eva Išpanović i Bačke Angela Šokac Marković. Peljačtvo gradišćanske krovne organizacije su na sastanku zastupali predsjednik Andraš Handler, dopredsjednik Vince Hergović ter još ostali kotrigi, Šandor Petković i Rajmund Filipović.

Na početku ponovnog sastanka u Gradišću, pravoda od iznimne važnosti, domaćin Andraš Handler je pozdravio sve nazočne i naglasio je da po petrovskom dogovoru ova sjednica će prvenstveno služiti za raščišćenje

Gradišćanci ostali daleko od Kongresa. Kako je nadalje naglasio, najvažnije je da Savez i nadalje ostaje najviši forum Hrvatov u šest regijov i da se djelovanje zajednički odvija. Po mišljenju gradišćanskoga predsjednika, najveću kritiku je u ovdšnjem krugu izazvao novi Statut Saveza pred Kongresom, a od Kongresa još nešto, a u te detalje se je odlučno spustio Vince Hergović. – Za

nesporazumov med društvi i u iskanju odgovora, kako dalje Savez Hrvata u Mađarskoj?! Joso Ostrogonac je zamolio za vodjenje zapisnika Angelu Šokac Marković ter je pred svim rekao: – SHM je otvoren, ne samo u pogledu članstva i uplate nego, kako i prije, za sve regije. Nama bi drago bilo da nastavimo daljnju suradnju, jer ne bi bilo dobro da se Savez raspadne. Nas je iznenadilo da Gradišćanci nisu došli na Kongres, na kojem je Statut prihvaćen, po kojem u Savez u prvom redu se pojedinci primaju, ali, naravno, nismo isključili ni udruge. Meni je jako drago da iz Gradišća se najviše udruga najavilo i uplatilo članarinu, po broju devetnaest. Edita Horvat-Pauković se pojavila na Kongresu i legalno je izabrana u Savezovo predsjedništvo kao kopča s vašom regijom. Imamo prošireno predsjedništvo, tu su zastupljene sve regije. Imamo i jedno mjesto za Zalsku regiju, već sam u dogovoru s njima da se i to obavi. Joso Ostrogonac je ovaj put zamolio sve predstavnike Gradišća da se iskreno raspravlja o problemima, primjedba ter kritika, zbog čega su

gradišćansko predsjedništvo u Savezu se je primila unfer osoba, jer je ona zastupala jedno turističko društvo i ja sam se osobno čudio, kako jedna savjetnica hrvatskoga školstva more učiniti ovako veliku političku pogrišku protiv Gradišća. Mi Gradišćanci Editu Horvat-Pauković ne smatramo za zastupnicu naše regije u Savezu. Nadalje, po riči Vincija Hergovića, jednakopravnost šest regij se je propala s osmeročlanim predsjedništvom, u kom, po njegovom čvrstom mišljenju, tri regije sve su u stanju odlučiti. Ovu primjedbu nisu s dobrim glasom primili nazočni, štoveć je Ivan Gugan dodao da dvoja-tri ljeta se je raspravljalo o Savezovom Statutu, i o strukturalni promjena, zato je malo čudno da s gradišćanske strane sad se artikuliraju zahtjevi i pitanja. Šandor Petković je takaj stao uz Hergovićevu mišljenje, ali, kako je rekao, zajednički bi bio cilj da se glavni principi najdu i skupno se izajde na put, kojega svi budemo mogli svojim smirom držati. Kako je rekao, za njega nikako ne more biti razumljivo, kako more jedan član ki

Vince Hergović, dopredsjednik
DGHU-a, skeptičan je

plati članarinu u Savez, ista prava imati kot jedna udruga, ka u svoji redi prima 20-50 ljudi. U svezi s tim je Angela Šokac Marković izjavila da njoj je sto civilov, pojedinca puno važnije od jednoga društva, u kom se samo pjeva, pleše i tambura. A za sto učlanjene Hrvate u Savezu sigurno se zna da su to ljudi od različite dobi i osim tambure i folkloru zanimaju je niz drugih stvari, koje ih veže uz njevu svakidašnjicu. „*To bi bila jedina naša udruga kade bi se znalo za pojedince, koji bi zahtijevali posebnu brigu i pažnju* – je naglasila zastupnica Bačke. Hergovićeve riči pak su tvrdile upravo suprotno. Njegov stav je iz vlašćega iskustva, da onde ima najveć aktivnih Hrvata u gradišćanski seli, kade živu još funkcionirajuća društva. Joso Ostrogonac je na Hergovićeve riči sugerirao da se skupazove skupščina Gradišćanskih Hrvata da se napišu primjedbe, čim se ne slažu Gradišćanci, ke stvari bi morali minjati u svezi sa Statutom, a dostavljeni materijal će moći onda pošteno pripremati do Zemaljske skupščine Saveza dođuće ljeto, koja se očekuje do majuša.

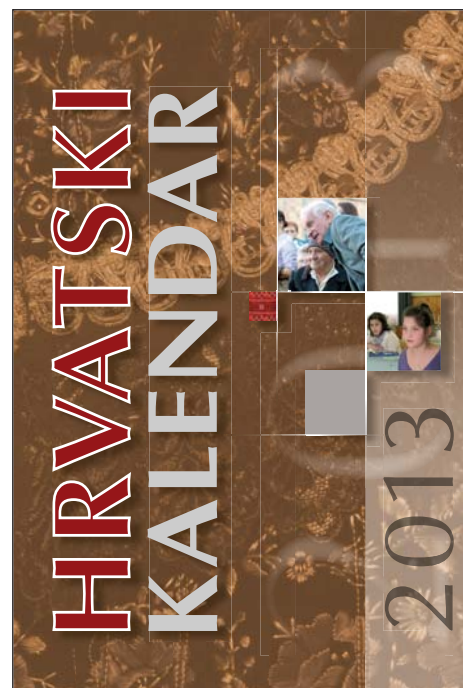
U iskrenoj atmosferi su sugovornici postavili i odgovorili na pitanje i primjedbe. Svi su jednako složni u tom da jedinstvo Hrvata u Ugarskoj mora ostati, čak je i većputi naglašeno s gradišćanskog kuta da ova regija nije namjeravala istupiti iz Saveza. Angela Šokac Marković je postavila pitanje, kade su bili Gradišćanci pred Kongresom, zašto nisu onda kritizirali Statut koji je većina prihvatila. Nju najviše buni da se Savez spominje samo pod šifrom samoupravnih izborov. „*Savez nije samo za to da stane iza delegata i onda «zbogom, diko», i dalje nema ništa*“ – je pretočila u rič jednu vrstu svoje razočaranosti zastupnica Bačke. Polag riči Arnolda Barića u Savezovom okviru tribalo bi ljudem ponuditi veću šansu da se međusobno upoznaju. Jozo Solga je na kraju sjednice još dodao da hitno treba napraviti reviziju članstva u Savezu, u kom su svi jednaki, jer da Savez nije dioničarsko društvo, nego je u prvom smislu politička, a samo u drugom planu kulturna organizacija.

Za skupnom sjednicom su još člani Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj ostali

zajedno ter je predsjednik još podilio informacije o Danu Hrvata, organiziranom u Pečuhu, i o budućem susretu s novim veleposlanikom dr. Gordonom Grličem Radmanom ter okruglom stolu Odbora za ljudska prava u Ugarskom parlamentu. Joso Ostrogonac je priznao i veliku pogrišku pred Predsjedništvom, jer kad je Gabor Györfvári dao ostavku kod Hrvatske državne samouprave, na listi Baranje je bio na prvom mjestu Nikola Ištoković, ali na državnoj listi, nažalost, nije najden. Povjerenstvo je njegovo ime tako odbacilo i ovako je u HDS zašla Žuža Gregeš, osoba na drugom mjestu na listi. Predsjednik Saveza je nadalje Ivana Gugana predložio u Nadzorni odbor Croatice, a on je jednoglasno izabran za tu funkciju. Spomenute su priredbe na koj su se nazočili predstavnici Saveza, ili događaji ke je Savez skupa organizirao s domaćini. Angela Šokac Marković ovde je uputila rič gradišćanskoj predstavnici jer u zadnji miseci, kako je rekla, bile su velike državne priredbe, a iz ove regije nigdor se nije odazvao pozivu npr. na naticanje u recitiranju i kazivanju pjesam i proznih djel, ali na državno hodočašće Hrvata. Edita Horvat-Pauković je odgovorila da na državno shodišće su bile pripreme, ali drugi mjesni programi su spriječili Gradišćance da budu nazoči na dotičnoj priredbi. Člani Predsjedništva su još mogli čuti o paškom usavršavanju nastavnika i profesorov i o božićnom koncertu koji se organizira u Pečuhu s Oliverovim koncertom.

Za sjednicom je Joso Ostrogonac u razgovoru s HG rekao da „*možda sam osobno malo više očekivao da će se neke stvari konkretnije riješiti, ali što se tiče današnje sjednice, treba da budem zadovoljan jer mislim da smo jako iskreni bili jedni prema drugim, tu i tamo malo oštrij, ali u svakom smislu jako kulturni, jer nikako ne želimo da se Gradišće odvoji od Saveza. Sa zastupnici Gradišća smo ostali u tome da će do naredne skupštine, jer od Kongresa moramo imati svake godine skupštinu, koju ćemo sazvati negdje do svibnja, da će nam pismeno dostaviti svoje primjedbe, molbe, žalbe i planove, jer ja vidim u čemu nismo jedinstveni sa DGHU. Dotad Gradišće ima svoju predstavnicu u Predsjedništvu koju je legalno izglašao Kongres, ali to ne znači da čelništvo Saveza sa DGHU neće pregovarati. Riječ je o našem zajedništvu i dobroj suradnji, od Budimpešte do Podravine, od Baranje do Bačke svi su bili predsjednici nazočni i organizirali smo se, jer svatko shvaća da je to veoma važno pitanje.*“

Dopredsjednik Društva Gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj Vince Hergović pak smatra da ni korak nije napravljen dalje na skupnoj sjednici. Iako je skeptičan, što naliže budućnost Saveza, kako je rekao, Gradišćanci će listu primjedab i tužbi sigurno dostaviti do određenoga vrimena Savezu Hrvata u Mađarskoj.

Poštovani čitatelji! Hrvatske samouprave, škole, ustanove, udruge, pojedinci!

Izdavačka kuća Croatica poziva vas na narudžbu Hrvatskog kalendara 2013. Hrvatski kalendar u svaki hrvatski dom u Mađarskoj, moto je godišnjaka Hrvata u Mađarskoj s tradicijom izlaženja od sedamdesetak godina. Nastavimo započeto, unesimo hrvatsku riječ u naš dom, školu, ustanovu, udrugu! Slikom i riječju na dvjestotinjak stranica, po cijeni od 800 forinti, uzimate u ruku knjigo za vašu knjižnicu. Ne zaboravite što prije naručiti Hrvatski kalendar 2013. Adresa: Croatica Nonprofit Kht., Budapest, Nagymező u 68; tel./fax: 1-269-2811, e-mail: croatica@croatica.hu.

POZIVNICA

Undanska hrvatska samouprava
Vas poziva na
adventski koncert
2-og decembra
u 14:30 uri
u undansku crkvyu

Nastupaju:

- * Dječji tancoši iz Unde
- * Tamburaško društvo «Zelenjaki» iz Gerištova
- * Klapa «Staro vino» iz Austrije
- * Tamburaški orkestar HKD-a «Veseli Gradišćanci»
- * ŽVS «Vesele Gradišćanke» iz Unde

Nakon programa Vas častimo čajom,
zakipljenom vinom, kolačem
i čekamo Vas
na božićni sajam!

Rat pripada prošlosti, okrenimo se svi zajedno budućnosti

Mladen Markač, Ivan Čermak
i Ante Gotovina

Dana 16. studenoga u 9 sati Žalbeno vijeće Haškoga suda počelo je s izricanjem presude generalima Antu Gotovinu i Mladenu Markaču. Žalbeno vijeće Haškoga suda oslobodilo je generale Antu Gotovinu i Mladena Markača svake odgovornosti za sudjelovanje u udruženome zločinačkom pothvatu i zločine počinjene tijekom i nakon operacije Oluje, tako što je prvo srušilo prvostupanjsku presudu kojom su bili osuđeni na 24, odnosno 18 godina zatvora, a potom proučilo ponovno dokaze i zaključilo da dvojica generala ne mogu biti ni alternativno odgovorna kao pomagači u udruženome zločinačkom pothvatu, a ni zbog propusta kao zapovjednici.

Dvojicu hrvatskih generala Antu Gotovinu i Mladena Markača sud je 15. travnja 2011. proglasio krivima i osudio na kazne zatvora od 24 i 18 godina za sudjelovanje u udruženome zločinačkom pothvatu čiji je cilj bio tijekom i nakon Oluje prisilno i trajno ukloniti srpsko stanovništvo s okupiranih područja u Hrvatskoj. Žalbeno vijeće Haškoga suda 16. studenoga poništilo je osuđujuće presude za progon, deportiranje kao zločine iz čovječnosti te izreklo oslobađajuću presudu za generale Antu Gotovinu i Mladena Markača. Sudac je naredio da se generali odmah oslobode. Ante Gotovina i Mladen Markač izložili su Obrovac, Gračac, Knin i Benkovac granatiranju koje nije bilo protuzakonito te nisu sudjelovali u zločinačkom pothvatu radi uklanjanja srpskoga civilnog stanovništva iz Krajine silom ili prijetnjom sile. Također nije bilo dovoljno dokaza da je granatiranje tih gradova bilo prekomjerno. Izjavio je to predsjednik Haškoga suda Theodor Meron na ročištu na kojem se izriče konačna presuda hrvatskim generalima. Također, u postupanju generala Gotovine i Markača nije postojao nikakav propust što se tiče alternativnih oblika odgovornosti – te u smislu zapovjedne odgovornosti neće generalima izreći bilo kakvu osuđujuću presudu. Istoga dana zrakoplov hrvatske vlade dvojicu generala doveo je kući, a dočekala ih je razdragana i ponosna Hrvatska.

Danas je za sve nas lijep dan, dan kada smo dobili i sudsku potvrdu da je pravda pobijedila. Danas je presuda potvrdila da je Hrvatska vodila obrambeni rat, oslobađanje naših teritorija. Danas smo vidjeli i koliko naši ljudi vole svoju domovinu. Ovdje smo da vam zahvalimo, bili ste borci u ratu, ali i žrtve u miru. Vi ste nosili teret tuđe pogreške – rekao je predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović.

Ovo je za mene sretan dan jer, nakon toliko godina, to je bio jedan maraton koji je bio neizvjestan, s puno prepreka koje ja nisam razumio jer nisam pravnik. Imao sam stručan tim i na kraju je došlo do toga da suci donesu pravednu odluku. Domovinski rat je završio 1995, ali

danas je njegov pravi kraj. Domovinski rat je čist, pripada povijesti i na njemu gradimo budućnost. Sretan sam i što vidim ove ljude ovdje, to su moji prijatelji i suborci – rekao je general Ante Gotovina.

Zahvalan sam što imam čast biti u društvu svojih kolega s kojima sam započeo rat. Na početku rata malo sam znao o ratu. Kada smo završili u Haagu, moj ponos je bio srušen optužnicom da sam član zločinačkog pothvata. Mislio sam da ću umrijeti ako se takva presuda donese. Ovi ljudi i država puno su nam pomogli. Bilo nam je lakše jer smo znali da su uz nas – rekao je general Mladen Markač.

Želio bih zahvaliti svima vama koji ste bili uz nas, posebno hrvatskim braniteljima. Znao sam da nisam sam i zbog toga mi je bilo lakše. Važno je da smo pokazali da je Hrvatska časno branila svoju zemlju. Sretan sam jer bilo gdje u svijetu možemo reći da smo bez mrlje obranili svoju domovinu. U svijetu ćemo s ponosom govoriti „naša domovina Hrvatska“. Neka u njoj žive svi dobronamjerni ljudi i koji joj žele dobro. U ratu smo izvojevali prekrasnu pobjedu, pobjedu koja ulazi u svjetske anale. Hrvatska je slobodna. Svima duboko, duboko iz srca hvala. Živjela nam Hrvatska zauvijek – kazao je general Mladen Markač.

Ovo je točka na i, rat pripada povijesti, okrenimo se svi budućnosti. Budućnost je u našim rukama. Institucije hrvatske države bile su uz nas sve ovo vrijeme. Zahvalan sam predsjedniku Republike, ministru pravosuđa, predsjedniku Vlade, ministru obrane i posebno preko ministarstva vanjskih poslova hrvatskom veleposlanstvu u Den Haagu koje je sve ove godine bilo s nama. Budućnost je pred nama i budućnost je u našim rukama. Hvala svima! – rekao je general Ante Gotovina.

Dopustite mi da današnji dan ocijenim kao povijesnim danom za Republiku Hrvatsku i građane Hrvatske. Odluka, presuda Međunarodnog suda u Haagu, oslobađajuća za generale, priznanje je s najviše sudske instance koju su osnovali Ujedinjeni narodi da je Hrvatska vodila pravedan, oslobodilački i obrambeni rat po pravilima međunarodnog prava. Time je s razlogom izazvala oduševljenje među građanima Hrvatske, ali mi kao uređena demokratska zemlja moramo zadržati dostojanstvo i odgovornost za budućnost Hrvatske. Na nama je ta zadaća ostala. Još jedanput svima vama, svima nama, izražavam zadovoljstvo što je Međunarodni kazneni sud potvrdio ono u što smo vjerovali i što smo znali – ovim je riječima predsjednik Sabora Josip Leko započeo sjednicu Hrvatskoga sabora 16. studenoga, prekidan gromoglasnim pljeskom.

Ovo je jedan od rijetkih dana u životima nacija i pojedinca kad su svi radosni, a praktično nitko žlurad. Ovo je bio jedan izljev radosti, one obične zdrave ljudske radosti, ne sreće zbog toga što je itko ikad patio ili mu je bilo loše, nego naprosto jedan ogroman kamen sa srca, koji nam je pao, ovime pokazujemo da imamo i srce. Sretan im put doma – rekao je hrvatski premijer Zoran Milanović.

Trg bana Jelačića 16. listopada u poslijepodnevnom satima

Raspodijeljena financijska sredstva za pomoć hrvatskoj zajednici u Mađarskoj

U Državnom proračunu Republike Hrvatske i za ovu godinu osigurana su financijska sredstva za pomoć hrvatskoj zajednici u Mađarskoj. Na raspisani natječaj hrvatske samouprave, društvene civilne organizacije i zainteresirani molbe su trebali dostaviti do 20. rujna 2012. godine. Projekti s područja Bačko-kiškunske, Baranjske i Šomođske županije na adresu Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, a iz ostalih županija na Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti.

U Državnom proračunu Republike Hrvatske za programe, priredbe i projekte hrvatske zajednice u Mađarskoj u 2012. godini osiguran je okvirni iznos od 45 tisuća eura. O raspodjeli financijskih sredstava odlučeno je na sastanku Povjerenstva za dodjelu namjenskih sredstava 31. studenoga, u prostorijama Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti. Na sjednici su nazočili veleposlanik dr. Gordan Grlić Radman, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pan-

cirov, savjetnik Silvija Malnar, prvi tajnik Berislav Živković, drugi tajnik Boris Golubičić, predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp i predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac. S područja koje pokriva Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj, pristiglo je 29, a s područja Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, 57 zahtjeva. Financijska su sredstva sukladno tomu i raspodijeljena. Nijedna za-

molba nije odbijena ili zbog formalno pravnih razloga isključena. Knjigoizdavaštvo, hrvatske večeri, kulturne priredbe, znanstveni susreti samo su neki od tematskih sadržaja na koje se tražila novčana potpora. „Zahtjevi su bili takve racionalne naravi da smo u 90 posto mogli udovoljiti svim traženim zahtjevima” – reče za naš tjednik hrvatski veleposlanik dr. Gordan Grlić Radman. Kome su dodijeljena sredstva i u kakvom iznosu, nismo u mogućnosti objaviti iako smo tražili podatke od Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti. Dobili smo odgovor kako traženo ne mogu ustupiti. U vezi s obračunom dobivenih sredstava zatražen je stav Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske budući da je okvirni iznos u eurima, a u Mađarskoj je platno sredstvo u forintama. Nakon toga dostavit će se pismena obavijest podnositeljima molba o dodijeljenom iznosu.

Kristina Goher

Radimir Čačić osuđen na kaznu zatvora

Pošto je sud u Kapošvaru, 15. studenoga drugostupanjskom presudom osudio dopredsjednika hrvatske vlade Radomira Čačića na 22 mjeseca zatvora, kao krivca za prometnu nesreću, hrvatski premijer Zoran Milanović i Čačić u Banskim su dvorima objavili da Čačić podnosi neopozivu ostavku na sve funkcije u Vladi.

Čačićeva nasljednica u Vladi Republike Hrvatske postala je njegova stranačka kolegica Vesna Pusić. Radimir Čačić ostat će na čelu HNS-a do kraja ožujka 2013. Premda je mogao dati ostavku, a njegovu dužnost preuzeti netko od potpredsjednika stranke, to nije učinio jer želi pripremiti sabor stranke koji je najavio za kraj ožujka. Predsjedništvo HNS-a odlučilo je da će Čačićevu funkciju ministra gospodarstva preuzeti dosadašnji ministar graditeljstva Ivan Vrdoljak.

„Izražavam duboko žaljenje zbog užasne nesreće u Mađarskoj koja je pogodila obitelj stradalih, ali nije ostavila ni male posljedice na mene i moju obitelj. Zahvaljujem predsjedniku Vlade na podršci koja je bila natprosječno dobra” – rekao je Čačić.

Podsjetimo, Radimir Čačić osuđen je u drugostupanjskoj presudi na godinu i deset mjeseci, od čega polovicu mora provesti u zatvoru. Čačić nema pravo žalbe jer je presuda pravomoćna, no nije poznato hoće li Čačić i na koji način iskoristiti dodatne pravne lijekove koji bi mu, po mađarskom zakonu, bili na raspolaganju.

KALAIČA – Na poticaj Hrvatske samouprave grada Kalače, u župnoj crkvi Svetoga Josipa (samostanske crkve) redovito se mjesečno služe misna slavija na hrvatskom jeziku. Posljednja misa na hrvatskome, koju je predvodio velečasni Huba Vass, župnik iz obližnjega Gidera (Géderlak), bila je u nedjelju, 4. studenog, a iduća će biti 1. prosinca u 16.30 sati.

KAPOŠVAR – U organizaciji Trgovačko-industrijske komore Šomođske županije, 6. studenog održan je „Hrvatski gospodarski dan”, u okviru kojeg je održan i sastanak komora, iz Hrvatske: HGK – Županijskih komora Bjelovar, Karlovac, Koprivnica, Virovitica, te Mađarske: Trgovačko-industrijskih komora Kapošvar, Pečuh i Stolni Biograd. Na susretu je bila nazočna i Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu.

SERDAHEL – Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin”, u suradnji s mjesnom osnovnom školom priređuje Pomurske književne dane. U okviru njih 23. studenoga priređuje se susret s novinarkom i pjesnikinjom Timeom Horvat, te će se dodijeliti nagrade natječaja „Prepovedaju nam naši starci” i izradbe logotipa Hrvatske samouprave. Istoga dana Hrvatska samouprava, mjesna i draškovečka osnovna škola potpisat će sporazum o prijateljstvu i suradnji.

BUDIMPEŠTA – „Postojeća prošlost” naslov je zajedničke večeri Hrvatskog umjetničkog plesnog ansambla „Luč” i plesne skupine „Tamburica”, što se priređuje u nedjelju, 25. studenoga, s početkom u 17 sati, u kazališnoj dvorani Kuće običaja (Budimpešta I, Corvinov trg 8). U sklopu večeri u prvom dijelu izvest će se plesne koreografije Nebeski ples, Kretske plesovi i Stabar Mater. Drugi dio bit će u znaku svatovaca: Bunjevački svatovac, Zalski svadbeni ples, Dalmatinski zaručnički obred, Pomurski ugođaj, Plešuće zvjezdice i Šokački svatovac. Tijekom večeri na pozornicu bit će postavljene koreografije Antuna Kričkovića.

ZALSKA ŽUPANIJA – Sredinom listopada predsjednik Skupštine Zalske županije Jenő Manninger i njegov zamjenik Attila Pal bili su u službenom posjetu kod međimurskog župana Ivica Perhoča i njegova zamjenika Matije Posavca. Na radnom sastanku razgovaralo se o jačanju suradnje između dviju susjednih županija, zajedničkim projektima i perspektivama koje se otvaraju Međimurju nakon ulaska u Europsku Uniju, te oživljavanju Euroregije Mura–Drava. Istaknuta je važnost suradnje u projektu Mura–Drava, povezivanje u kanalizacijskom sustavu i rješavanje povezivanja u cestovnom prometu. Tom su prigodom obje strane izrazile želju za jačanjem postojeće suradnje između županija koje su vezane geografskim, kulturno-povijesnim i gospodarskim nasljeđem uz poseban naglasak na mogućnost zajedničke suradnje u prekograničnim projektima.

Otvorenje izložbe „Hrvatska u slikama“

S fotoaparatom po Hrvatskoj

Hrvatska samouprava Belváros-Lipótvárosa grada Budimpešte 7. studenoga u galeriji Atrium Kulturnoga središta „Aranytíz“ priredila je otvorenje izložbe i predstavljanje fotoalbuma „Hrvatska u slikama“. Posjetitelje su pozdravili predsjednica lipotvaroške Hrvatske samouprave Marija Lukač, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti dr. Gordan Grlić Radman i lipotvaroški dogradonačelnik András Puskás.

Posjetitelje su pozdravili (slijeva) donaćelnik Lipótvárosa András Puskás, hrvatski veleposlanik u Budimpešti Gordan Grlić Radman i predsjednica Hrvatske samouprave Lipótvárosa Marija Lukač

Spomenuta Hrvatska samouprava, pod pokroviteljstvom Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, lani u lipnju raspisala je fotonatječaj na temu „Hrvatska u slikama“. Natjecat se mogao svatko, bez obzira na dob, zanimanje i prebivalište. Očekivale su se digitalne ili digitalizirane fotografije koje su nastale u posljednjih pet godina u Hrvatskoj. Jedan natjecatelj mogao je poslati najviše deset fotografija. Natječaj je zatvoren potkraj veljače ove godine. Na veliko iznenađenje poticatelja pristiglo je umalo dvije tisuće četrismo fotografija od dvjesto šezdeset i četiri

vića, suradnica predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Budimpešti Mirjane Karagić i Mire Horvat te predsjednice lipotvaroške Hrvatske samouprave Marije Lukač, izabrao je sedamdeset i pet radova od šezdeset i pet autora. Narečene su fotografije od 7. studenoga izložene u galeriji Atrium i uvrštene u fotoalbum.

„Cilj je fotoografske izložbe i albuma „Hrvatska u slikama“ dvojak: s jedne strane Hrvatska samouprava Belváros-Lipótvárosa želi proslaviti skorašnje pridruženje Hrvatske Europskoj Uniji, a s druge strane dokumentirati i široj publici predstaviti graditeljsku, prirodnu i duhovnu baštinu Hrvatske, i to na najvjerodostojniji način, s motrišta zadivljenog putnika, točnije kroz objektiv njegova fotoaparata“ – istaknula je na otvorenju predsjednica Lukač. Gotovo dvjesto posjetitelja na mađarskom i hrvatskom jeziku pozdravio je i hrvatski veleposlanik dr. Gordan Grlić Radman, te dogradonačelnik Belváros-Lipótvárosa András Puskás. Govornici su istaknuli važnost izložbe i fotoalbuma te naglasili povijesne, kulturološke i prijateljske odnose dviju država. U ime lipotvaroške Hrvatske samouprave predsjednica Marija Lukač uručila je nagrade (bez redoslijeda) ovim autorima: Andrásu Vahúru Kovácsu (Tatabánya) – Rab, Krilima vjetra; Zsoltu Goóru (Lenti) – Dubrovnik; György Polacseku (Csókakő) – Šibenik, Morsko polje; Ferencu Kanyóu (Budimpešta) – Dubrovnik, Praskozorje i Antoniu Mederosu (Budimpešta) – Plitvice, Tajna smaragdno jezero. U ime Veleposlanstva

Republike Hrvatske u Budimpešti veleposlanik dr. Gordan Grlić Radman autorima: Ágnes Hollik (Budimpešta) – Bršec, Veliko plavetnilo; Alexandri Burkus (Budimpešta) Kolorit Rijeke; Attili Kószóu (Subotica) – Pula, Arena. Lipotvaroški dogradonačelnik András Puskás uručio je dar Ferencu Martonu (Mindszent) za rad naslova „Plitvička serpentina“; ravnatelj predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Budimpešti Marin Skenderović predao je dar autorici Ágnes Hartman (Budimpešta) za fotografiju Zagreb, Čipka u kamenu, te Croaticin ravnatelj Čaba Horvath uručio je dar Márti Havrán (Budimpešta) za fotografiju naslova Vrbnik, Na mulu. (Od autora nisu svi bili nazočni.) Razgledajući fotografije, mnogi od posjetitelja su odlučili, bude li natječaj raspisan i dogodne, poslat će svoje fotografije. Priredba je završena domjenkom i svirkom školskog sastava budimpeštanske Hrvatske škole.

Izložba je otvorena za posjetitelje do 20. studenoga 2012. godine. Po planu, izložba je putujuća, pa je moguće gostovanje i u Zagrebu. Objavljivanju albuma i priređivanju izložbe pridonijeli su: Samouprava Belváros-Lipótvárosa grada Budimpešte, Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti, Hrvatska turistička zajednica, Mađarski fotosavez, Mađarski prosvjetni zavod i Lektorat likovnih umjetnosti, Neprofitni d. o. o. Croatica i Hrvatska samouprava grada Budimpešte.

Kristina Goher

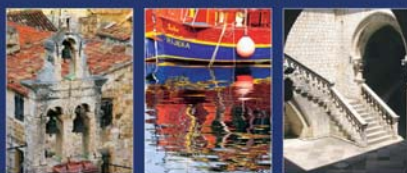
HORVÁTORSZÁG KÉPEKEN

HRVATSKA U SLIKAMA

CROATIA IN PICTURES

Trenutak za pjesmu

Drago Ivanišević

Hrvatska

Ni brda nisu,
ni doline, ni rijeke, ni more,
ni oblaci nisu,
ni kiša, ni snijeg nije
moja Hrvatska...

Jer Hrvatska nije zemlja, kamen, voda.
Hrvatska je riječ koju naučih od majke
i ono u riječi mnogo dublje od riječi;
i ono dublje s Hrvatskom me veže,
s Hrvatskom Hrvata,
s patnjama njenim,
sa smijehom i nadom,
s ljudima me veže,
te ja kao Hrvat brat sam sviju ljudi.
I kud god idem, sa mnom je Hrvatska!

Izložba hrvatske srednjovjekovne baštine u Parizu

L'APOXYOMÈNE DE CROATIE

Musée du Louvre
du 23 novembre 2012 au 25 février 2013

en savoir +

« ET ILS S'ÉMERVEILLÈRENT... » CROATIE MÉDIÉVALE

du 10 octobre 2012 au 7 janvier 2013
Musée de Cluny

en savoir +

Dana 9. listopada u pariškome muzeju Cluny otvorena je izložba posvećena hrvatskoj srednjovjekovnoj baštini u sklopu festivala „Croatie, la voici“. Ona predstavlja remek-djela srednjovjekovne umjetnosti iz hrvatskih riznica. Na prostoru od 150 četvorina izloženo je četrdesetak radova hrvatske srednjovjekovne umjetnosti. Pedeset posto izložbe čine relikvijari, među kojima i relikvijar ruke Svetog Vlaha iz Dubrovnika, relikvijar-popsrje pape Svetog Silvestra iz Zadra, te relikvijar glave Svetog Jakova iz Zadra. Ostatak izložbe čine iluminirani tekstovi, ratnička oprema, nakit (ženska anžuvinska kruna), oslikani rukopisi te sakralne knjige. Autori izložbe hrvatske srednjovjekovne umjetnosti jesu profesor na Odsjeku za povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zadru Nikola Jakšić i konzervator u Ministarstvu kulture Miljenko Domijan. Muzej Cluny nacionalni je muzej srednjega vijeka, muzej čije je ustrojstvo najistaknutiji primjer građanske arhitekture u srednjovjekovnom Parizu.

Festival traje u Francuskoj od rujna 2012. do siječnja 2013. godine, a proizašao je iz hrvatsko-francuskoga strateškog partnerstva potpisanog 2010. godine na predsjedničkoj razini. Hrvatska je tako postala prva zemlja jugoistočne Europe koja je dobila čast predstaviti se u sklopu manifestacije Kulturnih sezona koje se održavaju od 1985. godine.

Ovaj je festival najveće predstavljanje hrvatske kulture u svijetu. Riječ je i o brojčano i kakvoćom najopsežnijem kulturnom projektu tijekom kojega će se na više od 40

mjesta, najuglednijih francuskih kulturnih ustanova, održati šezdesetak događanja.

Francuskoj javnosti predstaviti će se hrvatsko naslijeđe od antike do srednjeg vijeka, preko izložbe kipova Ivana Meštrovića do hrvatske glazbe, filma, animacije, modernoga plesa, kazališta, performansa, pa i mladih autora stripa i dizajnera. Festival je i prigoda za predstavljanje hrvatskoga gospodarstva, športa, kulinarstva i turizma.

- Hina -

Primadona međimurske narodne popijevke Elizabeta Toplek proslavila 88. rođendan

Više od 20-ak članova KUD-a „Sumarton“ 16. studenoga pripremlilo je iznenađenje *Elizabeti Toplek – teti Lizi* za 88. rođendan. Proslava je održana u restoranu „Zelengaj“ na graničnom prijelazu Goričan. Od samoga dirljivog dočeka s pjesmom u narodnoj nošnji, proslava je protekla u vrlo emotivnoj atmosferi. Na rastanku, uz oproštajnu su pjesmu potekle i suze. Teta Liza se prisjetila zanimljivog detalja: za vrijeme rada u Mađarskoj, s još dvije prijateljice osnovala je zbor Međimurki. Pjevale su, vježbale međimurske i domaće pjesme te nastupale po okolnim mjestima. I sad se prisjetila i otpjevala nekoliko međimurskih pjesama kojih se još rijetko tko sjeća, a pjevala je i sve mađarske pjesme koje su Sumartanci započeli. Teta Liza je zahvalila na svoj osebujan način: „Dok sem vas se vidla v nošnji, koljena su mi počela kljecati i zadrftala sem, skoro sem se vrušila. Puno vam fola na semu!“

Bogatstvo...

Crkveni pjevački zbor iz Santova na nastupu u Aljmašu

PETROVO SELO, ZAGREB – Za prezentacijom u Koljnofu i Serdahelu, zbirka novinarskih djela petroviske novinarke Hrvatskoga glasnika, Timeje Horvat, Petrovisko pero, dalje putuje u hrvatsku metropolu. Na poziv tajejnika za kulturu u Hrvatskoj, Hrvatskoga slova, i na prijedlog umirovljenoga pukovnika Hrvatske vojske, Ivica Pandže Orkana, 29. novembra, u četvrtak, u prostoriji dotičnih novin, na Ulici Hrvatske bratske zajednice 4., čut će se obilne riči o Gradišćanski Hrvati, s početkom od 19 uri. O položaju Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj će govoriti jedan od najboljih poznavateljev našega naroda, prof. Đuro Vidmarović, a o samoj knjigi Petrovisko pero, novinar Novoga sisačkoga tajejnika, Željko Maljevac, koga takaj dugoljetna prijateljstva vežu s gradišćanskimi društvu i peršonami.

FILEŽ – Po lanjskoj odličnoj ideji Gradišćanskoga Hrvata u Austriji, Michaela Balogha iz Fileža, i ovo ljeto se priredjuje humanitarni večer, pod geslom Dvi države jedan cilj – Gemeinsam helfen / Skupa pomoć / Segítsünk közösen. Veliki lanjski uspjeh, s čistim dohotkom večera od 5710 eurov, koji je kasnije podiljen med društvu za pomoć bolesnikom od raka u Austriji, Črljenom križu u Liviru ter Društvu za potpiranje ljudi ki su betežni na bubriži u Željeznoj županiji, ovlašćuje i hrabruje organizatore, dobrovoljce da i ljetos Vas pozivaju 1. decembra, u subotu, početo od 19 uri na II. Austrijsko-ugarski dobrovoljni večer u filešku dvoranu za priredbe. Sudjeluju, isto tako kot i lani, bendi iz dvih držav, uz Lole, Kacavide, Cit Rocka, Westa i petroviska zabavna grupa Pinkica i koljnofski tamburaši Štrabanci. Za ulaznicu primaju se dobrovoljni dari i pilo je isto tako lakocjenije. Dobrovoljni dari i ovput budu prikđani jur spomenutim društvam.

PETROVO SELO, ZAGREB, ŠENKOVEC – Kako nas je obavijestila Jolanka Kočiš, dirigentica ženskoga zbora Ljubičica u Petrovom Selu, dotične jačkarice 24. novembra, u subotu, putuju u Zagreb na poziv dugoljetnih prijateljev u zboru „Desiderium“. Na festivalu narodne glazbe, koji se začme u 18 uri u Stenjevcu, iz Ugarske se predstavljaju samo petroviske jačkarice, ke će još jednoč nastupati ovo ljeto u Hrvatskoj. Za skoro misedan kasnije kotriži Ljubičice će zapjevati i na Božićnom koncertu u Šenkovcu.

SAMBOTEL – Samouprava grada Sambotela priredjuje adventski program, u kom prvi put sudjeluju i gradska Hrvatska samouprava ter Hrvatska samouprava Željezne županije. U okviru spomenutoga programa, pred našganjem druge adventske sviće, na sambotelskom Glavnom trgu će zaglušati 8. decembra, u subotu, u 16.40 uri, hrvatska pjesma u skupnoj izvedbi hrvatskih jačkarnih zborov s područja Željezne županije, u pratnji židanskih tamburašev.

Dičje shodišće i lipo govorenje u Koljnofu

Nakovićevo naticanje nanovič skupaspravilo gradišćanske školare

Naticanje u lipom govoru i recitaciji u čast koljnofskoga školnika i pisca gradišćanskih udžbenikov Mihovila Nakovića je po 17. put skupapozvalo najbolje učenike štenja i povidanja pjesmic iz cijele regije. Kih sedamdeset školarov je dospilo u pratnji učiteljic hrvatskoga jezika u Koljnof, 18. oktobra, u četvrtak. Svoj dan su začeli svi diozimatelji neobično, u mjesnoj Hodočasnoj crikvi pri dičjem shodišću, pred kipom Putujuće Celjanske Marije. Mnogim je to bilo prvi put da su posjetili ovu, nedavno obnovljenu, Hižu Božju i nje Črnu Madonu. Tamburaški glas i jačenje mjesnih školarov pod peljanjem učiteljice Inge Klemenšić, ter dvojjezična maša u celebriranju domačega farnika Antala Németha i petroviskoga dušobrižnika Tamása Várhelyia su bili samo uvod ovomu koljnofskomu posebnomu danu.

U školskoj auli je Agica Sárközi, koljnofska ravnateljica Dvojjezične škole Mihovil Naković, pozdravila sve nazočne i u ime glavne organizatorke Edite Horvat-Pauković, savjetnice za hrvatski jezik u Gradišću, ka nije mogla dojt zavolj drugih oba-

Koljnofsko spravišće se je začelo s dičjim shodišćem u mjesnoj crikvi Blažene Dívce Marije

Mašu su služili domaći farnik Antal Németh i petroviski dušobrižnik Tamás Várhelyi

vezov u Sambotelu. Naticatelji su poredjeni po starosti u četire kategorije, a u žiriju su im sidili pozvani gosti i stručnjaki iz Hrvatske, Austrije i Ugarske. Od 1. do 4. razreda pri recitaciji pjesmic su ocijenili produkcije Marin Relja, jezičar iz Rijeke, dr. Mijo Karagić počasni konzul Republike Hrvatske ter hrvatski književnik u Ugarskoj, i Marija Fülöp-Huljev, bivša ravnateljica undanske škole i dopisnica kiseških novin. U gornji razredi pri štenju po najpr podiljenih gradišćanskih tekstov, povidajke iz Stinjakov i Štikaprona, su

Naticatelji od Bizonje do Petrovoga Sela

Člani žirija s domaćicom. Sliva: Petar Tyran, Marin Relja, Marija Fülöp-Huljev, Agica Sárközi, Tereza Kolonović-Daniel, Tanja Stanković i dr. Mijo Karagić

kvalificirali Tanja Stanković, ravnateljica OŠ Čavle, Petar Tyran, glavni urednik Hrvatskih novin u Austriji, ter Tereza Kolonović-Daniel, umirovljena učiteljica koljnofske škole, rodum iz Narde. Pri proglašenju rezultata domaćica naticanja Agica Sárközi je mogla podiliti slijedećim dobitnikom nagrade. U kategoriji za školare 1. i 2. razreda treće mjesto je dostala Kata Kumanović iz Hrvatskoga Židana. Na drugom mjestu je naticanje završila Natalija Horvat iz Koljnofa, a pobjednica kategorije je nastala Luca Barilović iz Petrovoga Sela.

Pri drugoj kategoriji u recitaciji pjesam, med naticatelji 3. i 4. razreda, treće mjesto je dobio Krištof Habetler, četarski učenik, rodum iz Hrvatskih Šic. Amelija Molnar iz Bizonje je zgotovila naticanje na drugom mjestu, dokle je i u ovoj kategoriji prvak nastao Petrovišćan Ivan Škrapić. U trećoj kategoriji, ako moremo reći, žiri je još veće poteškoće imao pri podiljenju nagradov, tako su još i dvama mogli prikzeti nagrade za treće mjesto.

Karolina Nagy iz Kemlje i Balint Šimon,

četarski školar, rodum iz Hrvatskih Šic, su se jednako veselili dotičnom mjestu. Druga je postala Flora Harangozo iz Petrovoga Sela, a pobjednica kategorije je takaj Petrovišćanka Klaudija Schlaffer. Isto tako kot i u prethodnoj kategoriji, i u 7. i 8. razredu je žiri dva naticatelje našao za treće mjesto. Tamaš Tarloš iz Koljnofa i Flora Šmatović iz Bizonje su zaslužili brončano mjesto. Srebrnu kvalifikaciju je zavrдила Undanka Dalma Gostom iz horpačke škole, a pobjednikom su proglasili Dragana Fucina, kiseškoga školara, rodum iz Prisike.

Dokle je domaćinom za zanimljivi program i gostoljubivost s kiticom i lipimi riči zahvalila petroviska učiteljica Ana Škrapić-Timar, koljnofska ravnateljica je još nabrojila da su ov dan materijalno podupirali Pedagoški institut Sambotela, OŠ Mihovil Naković Koljnofa, Savez Hrvata u Mađarskoj, Hrvatska samouprava Željezne županije, Izdavačka kuća Croatia i Hrvatska samouprava Koljnofa.

-Tiho-

Dobitniki 17. Nakovićevoga naticanja

Buchan–Hitchcock–Barlow: „39 stepenica”

Pečuško Hrvatsko kazalište koproduciralo je i ondje je premijerno 22. listopada 2010. godine izvedena komedija nastala u suradnji pečuškoga Hrvatskoga kazališta, Kazališta Virovitica i Ludens teatra iz Koprivnice na tekst autorskog trojca Buchan–Hitchcock–Barlow predstava „39 stepenica“ u režiji Franke Perković Gamulin i glumu Filipa Juričića, Jelene Hadži-Manev, Gorana Košija i Mladena Kovačevića. Scenografiju je potpisao Ivo Knezović, kostimografiju Pečuškinja Zsuzsa Tresz, a scenski pokret Pravdan Devlahović. U hrvatskim glasilima u Mađarskoj spomenutoj predstavi posvećena je znatna pozornost, tekstualna i minutažna. Predstava je bila dobra, zanimljiva i lepršava s glumačkim kreacijama i redateljskim umijećem u rješavanju kazališnoga zadatka. Zaključila sam to već tada i nije bilo to teško zaključiti. Od tada je prošlo dvije godine. Spomenuta predstava na hrvatskim kazališnim ogledavanjima postigla je zapažene pohvale, izvedena je na mnogim pozornicama, sudjelovalo se nje i festivalima, odigrala je zavidan broj izvedaba. Tako je predstava na 18. Festivalu glumca u Vinkovcima 2011. godine proglašena najboljom predstavom, a Mladen Kovačić najboljim mladim glumcem za ulogu voditelja, novinara, špijuna i seljaka u predstavi „39 stepenica“ koprodukcije Kazališta Virovitica, Ludens teatra iz Koprivnice te Hrvatskog kazališta u Pečuhu. Ovdje se korektno donijelo na internet-skom portalu tko je sve sudjelovao u koprodukciji predstave. Vjerujem kako je jedan od ciljeva pečuškoga Hrvatskog kazališta kada ulazi u ovakve koprodukcije i spominjanje njegova imena na svim onim mjestima gdje se predstava izvodi i nagrađuje. Ista je predstava na 5. kazališnom festivalu na otvorenome „Glumište pod murvom 2012“ u Skradinu proglašena najboljom i od kritike i od publike, a Jelena Hadži-Manev najboljom glumicom. I predstava i Jelena okićene su Zlatnom murvom. Ista je predstava 7. studenog izvedena na Festivalu regionalnih kazališta Prolog 2012 u Sisku.

UMOK – Hrvatska samouprava Umoka i Hrvatsko kulturno društvo Kajkavci srdačno Vas pozivaju na Hrvatski dan, koji će se održati u mjesnom Domu kulture 1. decembra, u subotu. U 17 uri u mjesnoj crkvi se služi svečana maša, potom slijedi kulturni program u kom nastupaju Hajdenjaki iz Dolnje Pulje, tamburaši Židanski bečari i HKD Kajkavci. Organizatori svakoga čekaju na svečani program i zatim na skupnu večeru.

Sjećanje na biskupa Ivana Antunovića u Aljmašu

Obilježena 40. godišnjica Bunjevačkog „Divan kluba”, Susret hrvatskih crkvenih zborova

U suorganizaciji mjesne Hrvatske samouprave, Rimokatoličke župe i Bunjevačkog „Divan kluba”, 27. listopada u Aljmašu je priredena svečanost u povodu 40. obljetnice utemeljenja Bunjevačkog „Divan kluba”, već tradicionalni Spomen-dan biskupa Ivana Antunovića, aljmaškoga župnika između 1842. i 1859., i Susret hrvatskih crkvenih zborova.

Ovogodišnja svečanost započela je otvorenjem izložbe fotografija *40. godina Bunjevačkog „Divan kluba”* u Društvenom domu „Fiedler”. Zbog kišnoga vremena sjećanje na biskupa Antunovića održano je u župnoj crkvi, a njezinim prestankom kasnije su položeni vijenci kod spomen-ploče, koja je postavljena na pročelje župnoga ureda u povodu 125. obljetnice njegova imenovanja naslovnim biskupom. Svojom nazočnošću svečanost su uveličali gradonačelnik Balázs Németh, dogradonačelnik Árpád Tóth, te predstavnici hrvatskih samouprava iz obližnjih bačvanskih naselja, te mjesnih narodnosnih udruga i samouprava.

Svečanost je nastavljena ponovno u župnoj crkvi Susretom crkvenih zborova iz Kačmara, Baje, Kalače, Dušnoka, Santova i Aljmaša. Bio je to susret redovitih sudionika sličnih županijskih susreta hrvatskih zborova, koji su se predstavili s tradicijskim i novim marijanskim i drugim crkvenim pjesmama bačkih Hrvata. Usljedio je misno slavlje na hrvatskom jeziku koje je predvodio tavankutski župnik velečasni Franjo Ivanković, a s njime suslužili velečasni Imre Polyák, santovački župnik i biskupski namjesnik za narodnosti, te aljmaški župnik János

Bergman. Druženje je nastavljeno na zajedničkoj večeri u Gostionici „Sárga Csikó”. U ime domaćina i suorganizatora predsjednica Hrvatske samouprave Valerija Petrekanić Koszó pozdravila je okupljene sudionike, među njima posebno svećenike i druge goste. Domaći KUD „Zora” večer je otvorio sletom bunjevačkih plesova, na kraju s pozivom u kolo. Nakon večere susret je nastavljen Hrvatskim balom, a za dobro raspoloženje i ovoga puta pobrinuo se garski Orkestar „Bačka”.

Podsjetimo kako je sustavno istraživanje rada i djela biskupa Antunovića započelo pot-

nik organizacijskog odbora mr. Lazar Ivan Krmpotić, koji je nizom svojih predavanja u okviru Spomen-dana biskupa Ivana Antunovića u Aljmašu, pokrenutih 1990. godine u organizaciji Bunjevačkog „Divan kluba”, odnosno predsjednika Marka Markulina, tijekom 1990-ih godina umnogome pridonio istraživanju i populariziranju njegova života i djela tijekom. Ta su nastojanja 2001. odnosno 2002. godine okrunjena pretiskom knjige *Život i rad biskupa Ivana Antunovića, narodnog preporoditelja*, iz 1935. godine, autora dr. Matije Evetovića, te pretiskom najvrjednije knjige podunavskih Hrvata u 19. stoljeću, Antunovićevom *Raspravom o podunavskim i potisanskim Bunjevcima i Šokcima u pogledu*

Crkveni pjevački zbor iz Kalače

kraj 1980-ih, odnosno 1988. godine u Subotici povodom obilježavanja 100. obljetnice njegova rođenja, kada je u njegovu čast organiziran dvodnevni znanstveni skup i postavljen reljef u subotičkoj katedrali. Među najzaslužnijima za to bio je predsjed-

Crkveni pjevački zbor iz Baje

Crkveni pjevački zbor iz Kačmara

narodnom, vjerskom, umnom, građanskom i gospodarskom (Beč, 1882), ali i postavljanjem reljefnih spomen-ploča u Kalači i Aljmašu. Međutim ostalo je neistraženo mjesto na kalačkome groblju gdje je pokopan. Od tada se u spomenutim naseljima redovito obilježavaju spomen-dani prigodnim svečanostima i misnim slavljinama na hrvatskome jeziku.

Mali turistički vodič po Zagrebu

Sastavili: Lili Korčmaroš, Vivien Ribarić, Amina Badnjević, učenici serdahelske Osnovne škole «Katarina Zrinski»

Zadnje listopadske subote 37 učenika sa šest nastavnika krenulo je na jednodnevni izlet u glavni grad Hrvatske. Približavajući se Zagrebu, Medvednica je ležala u gustoj magli, a autocestu prala sitna kiša. Kako nam je autobus jurio po Savskoj aveniji prema središtu grada, nebo se razvedrilo i po pogodnom jesenskom vremenu smo mogli upoznati znamenitosti glavnoga grada.

Što vrijedi pogledati u Zagrebu?

Među mnogim znamenitostima Tehnički muzej. Nalazi se na Savskoj cesti, pod brojem 18. Idejni začetnik osnivanja Tehničkog muzeja bio je prof. dr. Božo Težak, a ostvaritelj i prvi ravnatelj Predrag Grdenić. Za učenike je pravi doživljaj posjetiti Rudnik, prometna sredstva, planetarij i demonstracijski kabinet Nikole Tesle. Za vrijeme našega boravka tu se mogla vidjeti „Oluja u minijaturi“, izložba maketa na temu Domovinskog rata. Prošetavši dalje, u samom središtu grada Zagreba zaustavili smo se kod Muzeja Mimara. Blizu njega je smještena i neobarokna zgrada Hrvatskoga narodnog kazališta, a

pred njim se nalazi Zdenac života, djelo poznatoga hrvatskog kipara Ivana Meštrovića. Za nekoliko minuta već smo «špincirali» po ulici Ilici. Miris pečenih kestena nas je podsjećao na jesen. Na Trgu bana Jelačića mnoštvo ljudi, a oko Manduševca naše cure. Manduševac je nekada služio Zagrepčanima kao izvor vode. Na tržnici Dolcu, kip kume Barice podsjeća nas na prohujalo vrijeme.

Prošavši kroz tržnicu, može se stići u stari dio grada, na Kaptol. Tu stoji najveća hrvatska sakral-

na građevina, Zagrebačka katedrala. Njezine vitke kule ponosno se dižu prema nebu. U crkvi kod spomenika hrvatskih knezova Petra Zrinskog i Frane Krste Frankopanskog smo se zaustavili na malo dulje vrijeme i govorili o obitelji Zrinski. U Tkalčićevoj ulici ulični svirač zabavlja prolaznike. Priključili smo se njemu i zapjevali s njim. Dvije naše cure su se slikale u društvu hrvatske novinarkе i književnice Marije Jurić Zagorke. Već je prošlo podne kada smo krenuli prema Gornjemu gradu. Put nas je vodio preko Krvavog mosta

Izradila: Dijana Kovači iz Fičehaza

kroz Kamenita vrata. Slika Majke Božje Kamenitih vrata zaštitnica je grada Zagreba koja je 1731. godine preživjela veliki požar. Tu smo se nakratko pomolili i dalje išli prema Trgu Svetog Marka. Ondje stoji jedna od najstarijih zagrebačkih zgrada, crkva Svetog Marka. Šetnja nas je zatim vodila kuli Lotrščak gdje smo se divili panorami grada Zagreba. Glas topa iz kule nismo čuli jer je već prošlo podne, tako smo se po Strossmayerovom šetalištu spustili u Donji grad. Izlet za djecu nikada ne može proći bez kup-

nje. Za svakoga ponešto: kome burek, kome čokolada s rižom, mami bajadera, bratu neki suvenir o Zagrebu, seki hrvatski bomboni...

Lijepa hvala na izletu serdahelskoj Hrvatskoj samoupravi „Stipan Blažetin”, koja je snosila troškove putovanja i ulaznica!

Beta

HOŠIG-ov uspjeh u atletici

Dana 11. listopada održano je športsko natjecanje budimpeštanskoga 14. okruga u atletici, pod imenom Memorijalni kup „Béla Bánhidi”, za učenike osnovne škole od 5. do 8. razreda. HOŠIG-ovi atletičari sudjelovali su na natjecanju u III. (5–6. razred) i u IV. dobnoj skupini (7–8. razred), ukupno devet učenika.

Rezultati:

III. dobna skupina – djevojke

2. mjesto 400 m sprint Enikő Kónya, 5. razred

IV. dobna skupina – dečki

1. mjesto 200 m sprint Erik Kónya, 8. razred

IV. dobna skupina – djevojke

3. mjesto 400 m sprint Greta Kühne, 7. razred.

Za postolje nagrade su bile – medalja, povelja, figura trkača, crvena petica te povelja sa slikom na zidu ponosa u školi. Velika čestitka i hvala našim atletičarima!

Ladislav Gršić
profesor tjelesnog odgoja

*Martinci***Županijsko natjecanje u kazivanju stihova «Josip Gujaš Đuretin»**

U organizaciji martinačke osnovne škole, i ove je godine održano tradicionalno, šesnaestu godinu zaredom (započeto 1996. g.) Županijsko natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku «Josip Gujaš Đuretin», u martinačkoj školi 15. listopada. Istog je dana održana i školska priredba u povodu „Svjetskog dana kruha“, koji se obilježava 16. listopada. Natjecanju u kazivanju stihova sudjelovalo je 38 učenika iz Martinaca, Pečuha, Starina, Harkanja, Salante i Mohača sa svojim nastavnicima.

Pristigle natjecatelje i sve nazočne uime organizatora pozdravila je ravnateljica martinačke škole Ruža Hideg, a potom ih je nastavnica hrvatskoga jezika u martinačkoj školi Ljubica Kolar Vuković upoznala s pravilima natjecanja. Natjecanje se odvijalo u dvije kategorije: kategorija dvojezičnih škola i kategorija škola gdje se hrvatski jezik predaje kao predmet. U kategoriji dvojezičnih škola u četiri potkategorije natjecali su se učenici martinačke i naše pečuške škole, a u kategoriji škola gdje se hrvatski jezik i književnost predaju kao predmet u satnici materinskog jezika, učenici iz Starina, Harkanja, Salante i Mohača. Vašoj je urednici upalo u oči kako natjecanju nisu nazočili učenici iz lukoviške i šeljinske osnovne škole, u kojima se također predaje hrvatski jezik i književnost kao predmet u satnici za materinski jezik. Napomenimo kako Lukovišće pripada Šomođskoj županiji, ali mislim kako je županijska granica najmanja prepreka sudjelovanju natjecanju. Učenike je ocjenjivao tročlani ocjenjivači sud, u sastavu

generalna konzulica Ljiljana Pancirov, glavna urednica Hrvatskoga glasnika Branka Pavić Blažetin te novinar urednik Hrvatskih emisija mađarskog radija i televizije Tomo Fűri, dok su natjecanju nazočili predsjednik HDS-a Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije, Mišo Šarošac, članovi martinačke Hrvatske samouprave, roditelji učenika i brojni drugi znatizeljnici...

Učenici su se natjecali u dva kruga, u prvome zadatak je bio kazivanje stihova jednog od pjesnika iz redova Hrvata u Mađarskoj, dok su u drugom krugu birali pjesmu po izboru iz cjelokupne hrvatske književnosti. Najviše su se kazivali stihovi Stipana Blažetina, Đuse Šimare Pužarova, Josipa Gujaša Đuretina, Marka Dekića, Marije Vargaj..., a po izboru učenici su birali stihove Grigora Viteza, Stanislava Femenića, Tita Bilopavlovića, Zlate Kišur, Mladena Kušeca, Gustava Krkleca, Zvonimira Baloga, Vesne Parun i mnogih drugih hrvatskih pjesnika...

*U kategoriji dvojezičnih škola najbolji su bili: **Bianka Bošnjak, Dorina Zsurkai, Darko Hahner i Szonja Csonka***

*U kategoriji škola s predmetnom nastavom najbolji su bili: **Mirko Filaković, Panna Barát, Anasztázia Soproni i Siniša Kovačević***

U kategoriji dvojezičnih škola najbolji su bili:

kategorija I–II. razreda:

Bianka Bošnjak (Pečuh), Marko Viljevac (Martinci) Mira Gyömbér (Pečuh),

kategorija III–IV. razreda:

Dorina Zsurkai (Martinci), Miroslav Rađić (Pečuh), Ivan Végh (Pečuh)

kategorija V–VI. razreda:

Darko Hahner (Pečuh), Regina Varnai (Martinci), Katarina Horvat (Martinci)

kategorija VII–VIII. razreda:

Szonja Csonka (Pečuh), Zsófia Somogyvári (Martinci), Abel Perjaš (Martinci)

U kategoriji škola s predmetnom nastavom najbolji su bili:

kategorija I–II. razreda:

Mirko Filaković (Mohač),
Mirko Kapča (Mohač)
Luca Vig (Salanta)

kategorija III–IV. razreda:

Panna Barát (Mohač)
Enikő Csetényi (Harkanj)
Karmen Križić (Salanta)

kategorija V–VI. razreda:

Anasztázia Soproni (Salanta)
Ivana Grabić (Harkanj)
Vera Ignác (Harkanj)

kategorija VII–VIII. razreda:

Siniša Kovačević (Salanta)
Krisztina Fekete (Harkanj)
Enikő Bognár (Starin)

Na samome kraju napomenimo kako je u sklopu dana treću godinu zaredom održana školska priredba Dani kruha i plodovi zemlje koju je s učenicima osmislila nastavnica Marta Ronta Horváth, s pomoću kolegice Ljubice Kolar Vuković i svih djelatnika škole te brojnih pomagača, mama, baka... Škola je i ugostila svoje goste kolačima i proizvodima od kruha, a taj dio programa ostvaren je s potporom šeljinskoga mlina, dok je dan ostvaren i uz potporu Seoske i martinačke Hrvatske samouprave te Hrvatske samouprave Baranjske županije.

*Foto: Gabor Győrvári
Branka Pavić Blažetin*

Slučaj moj i mojih supatnika s diskriminativnom satelitskom karticom

Zašto smo mi koji imamo putovnicu, a živimo izvan Hrvatske, drugorazredni Hrvati čak kad je u pitanju praćenje hrvatskih elektronskih medija, posebno javne televizije? Zar Hrvatskoj nije stalo da njezini državljani, posebice pripadnici manjina u susjednim zemljama, prate HRT pa se to još «kažnjava»? Na ova pitanja tražim odgovore od početka ljeta, ali ih do sada nisam dobio. Pravo rečeno, nije to samo moje pitanje, nego i mojih supatnika u Mađarskoj, a vjerujem i u drugim zemljama gdje se program HTV-a može pratiti samo uz posebne uvjete ili, bolje reći, tarife.

Evo kako je sve počelo. Od početka srpnja, praktično preko noći, neočekivano je nestao signal HTV-a, a zatim i komercijalnih televizija (RTL, Nova). Uzrok tome je odašiljač u mom gradu, Jegerszeg (Zalaegerszeg). Tu su naime tada prešli na digitalni sustav. Toliko silno su počeli emitirati program mađarskih televizija da su potpuno potisnuli signal koji dolazi s postaje Sljeme. Nema te zemaljske antene, kažu ovdašnji stručnjaci, koja bi prebrodila taj problem. Jedino je rješenje satelitska kartica i satelitska antena (kojom mnogi od nas raspolažu). Ali ne karticom. Ona se može nabaviti samo u Hrvatskoj.

Nije to prepreka – mislio sam na početku. Sjednem u kola, pa ću je kupiti u Čakovcu ili u Varaždinu. No tamošnje kolege me malo ozlovolje kad mi vele da bih za godišnje korištenje dotične kartice morao izdvojiti točno 1.000 kuna! A oni tu karticu trebaju platiti svega 160 kuna. Nabavili bi meni, i to jeftiniju, ali neće riskirati. Naime ako inspekcija za vrijeme nadzora ne nađe kod njih karticu, slijedi stroga kazna od 10.000 kuna!

Što se može s takvim uredbama? Ne bi li ih trebalo promijeniti barem na korist autohtonih Hrvata u susjednim državama? S tom inicijativom i s mojom molbom obratio sam se uglednim osobama, znancima na HTV-u. Tako sam se kao Hrvat iz Mađarske, ali i kao novinar koji katkad s njima surađuje, obratio sam se uredniku Dnevnika HTV-a te mu ukazao koliko mi je u novinarskom poslu bitno da budem informiran, da znam što se događa u Hrvatskoj, o kojoj više puta objavljujem napise u dnevnim listovima naše Panonske izdavačke kuće (PLT), čiji listovi u gotovo 200 tisuća primjeraka izlaze svaki dan. Na moja obrazloženja brzo stiže ohrabrujući odgovor: sve će on učiniti da mi pomogne. Mjesec dana poslije te prepiske on još uvijek šuti. Ne sluteći dobro, ponovno se k njemu obratim. A on sada: Nažalost, ne mogu nika-ko pomoći. Kartice radi druga tvrtka koja nema veze s HRT-om.

Nećete se tako lako osloboditi mene!

Šaljem elektronsku poštu drugom, višepozicioniranom uredniku. Njemu objašnjavam gdje je problem i što sam do sada (ne) postigao. A on mi opet vraća optimizam: i on će sve učiniti što je regularno moguće! Osim toga preporučuje mi da do rješenja mog pitanja na internetu pratim njihov Dnevnik...

To činim još i dan-danas, u kasnu jesen, jer poslije duge šutnje i on se odriče mog zastupništva i problema više nas. Piše mi: Iscrpio sam sve mogućnosti i zaključak je da vam se ne može izaći ususret legalnim putem... A ilegalni neću, nećemo. Kolege, novinari hrvatskog tiska drže dušu u meni, bodre me: Nemoj odustati, obrati se Sabor-
skom klubu zastupnika nacionalnih manjina...

Mislim, dobra ideja, osobito kad saznam da taj klub vodi baš jedan tamošnji Mađar. Mađar, koji bi sigurno protestirao ako bi na sličnu diskriminaciju naišao kod svojih sugrađana recimo u tamošnjoj Baranji.

Mađari su inače primjerno osjetljivi u vezi s njihovom manjinom, ma gdje oni živjeli. U Erdelju, Gornjoj Ugarskoj (Felvidék), Vojvodini ili u Hrvatskoj.

Nažalost, taj klub nacionalnih manjina, odnosno njegov prvi čovjek nema sluha za nas, Hrvate izvan granice. Lako me se riješio, prebacio me, odnosno moj problem Odboru za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Oni su barem brzi (no neefikasni), pa mi njihov tajnik u kratkom roku pošalje e-mail: *Razgovarao sam sa stručnjacima koji bi to možda mogli riješiti... Mi u Saboru nemamo neke velike ingerencije – nastavlja svoju poruku – ali se nadam da ćemo u dogledno vrijeme posjetiti Mađarski parlament, pa ćemo i Vaš problem postaviti na dnevni red...*

Tipičan birokratski, sporedan odgovor – evo ti ništa, uhvati ga dobro...

Mađarski parlament ništa neće (i ne može) učiniti oko mog problema. Zapravo, riječ je o svim manjinskim Hrvatima koji žive izvan granice matične države i htjeli bi pratiti program javne televizije, televizije svih Hrvata.

Nemojmo uljepšavati činjenicu: stigao sam u slijepu ulicu. I ponovno se pitam: zašto smo mi drugorazredni Hrvati? Zašto se tako odnose prema nama kod HTV-a, odnosno kod onih ustanova koje bi znatno pravičnije trebale pristupiti nama? Odgovor još čekam. Osobno nemam drugi izlaz, nego da se obratim javnosti. Hoće li nakon toga doći rješenje za mene, odnosno za sve manji broj nas koji bismo još uvijek htjeli da im u dom stigne signal iz HTV-a, gdje je dosada vladao očevitno mačehinski odnos prema nama, Hrvatima izvan granice. Do kada i zašto?

Josip Mihović

Iz života KUD-a „Bunjevačka zlatna grana”

Na prijedlog Hrvatske samouprave grada Baje – što i ovim putem zahvaljujemo – 19. listopada 2012. godine u Kečkemetu je dodijeljena Nagrada za narodnosti Bačko-kiškunske županije bajskoj Kulturnoj udruzi „Bunjevačka zlatna grana”.

Istog dana na poticaj subotičke Hrvatske čitaonice društvo nastupa na završnoj večeri XI. Dana Balinta Vujkova. Dane Balinta Vujkova organizira Hrvatska čitaonica, u suorganizaciji sa subotičkom Gradskom knjižnicom i uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata.

Dana 26. listopada, s početkom u 18 sati, na poticaj Gradske knjižnice i prosvjetnog centra «Endre Ady», u suorganizaciji Plesnog kruga „Šugavica” i Osnovne škole Šugavica, u športskoj dvorani osnovne škole Društvo će prirediti plesačnicu.

Zahvala

U ime bajškoga KUD-a „Bunjevačka zlatna grana” zahvaljujemo svima koji su nas potpomogli s 1%-om svoga poreza.

Ildika Filaković
predsjednica

Iz života Gradske knjižnice i prosvjetnog centra «Endre Ady»

U organizaciji Gradske knjižnice i prosvjetnog centra «Endre Ady», u Baji je 15. listopada u zgradi knjižnice održana već tradicionalna i uspješna hrvatska knjižničarska radionica za djecu iz Baje (donjogradska i fančaška osnovna škola) i okolnih naselja (Bačina, Dušnoka, Gare i Kačmara) koji uče hrvatski jezik. Voditelji su projekta Zsolt Rabbi, voditelj Središnje knjižnice Mađara u Republici Hrvatskoj, Krunoslav Mijatov, diplomirani knjižničar, Renata Benić, diplomirani knjižničar iz Gradske knjižnice Beli Manastir, Središnja knjižnica Mađara u Republici Hrvatskoj.

Croatia nonprofit d.o.o. poziva Vas da svojom nazočnošću uveličate

„TJEDAN HRVATSKE KULTURE”

koji se priređuje 26–29. studenoga 2012., u prostorijama na I. katu Croaticine zgrade (Budimpešta VI., Ul. Nagymező 68) prigodom svečanog otvorenja višenamjenske prostorije.

A Croatica Nonprofit Kft.
tiszteleltel meghívja Önt

„A HORVÁT KULTÚRA HETE”

rendezvényre, amely a Croatica Kft. székháza I. emeletén (1065 Budapest, Nagymező utca 68.) 2012. november 26–29. között kerül megrendezésre a multifunkcionális terem átadásá alkalmából.

PROGRAM PRIREDBE

26. studenoga

- 13 SATI – Svečano otvorenje, pozdravni govori
- Tibor Navracsics, zamjenik premijera, ministar javne uprave i pravosuđa Mađarske
 - Daria Krstičević, predstojnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske
 - Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave
 - Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj

Sudjeluju:

- Ženski pjevački zbor „August Šenoa”
- Slaven Vidaković, ravnatelj pečuškog Hrvatskog kazališta
- Tamburaški sastav budimpeštanske Hrvatske škole

Otvorenje izložbe slika i grafičara Đure Šarkića
Izložbu otvara: Dinko Šokčević, povjesničar umjetnosti

Domjenak

27. studenoga

17 SATI – O djelovanju Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj
Stjepan Blažetin, ravnatelj

28. studenoga

17 SATI – Predstavljanje knjige
Živko Mandić: „Pismu piva prilipa divojka. Osvaraji uma i duha santovačkih Hrvata”
Moderator: Stipan Balatinac, novinar Hrvatskoga glasnika

29. studenoga

14 SATI – Dijalog – pitanja i razgovori
László Szászfalvi, povjerenik Nacionalnog fonda za suradnju
Csaba Latorcai, zamjenik državnog tajnika za narodnost i civilno društvene veze
István Kraszlán, pročelnik Glavnog odjela za prosvjetu